

SNAS

SLOVENSKÁ NÁRODNÁ AKREDITAČNÁ SLUŽBA

METODICKÁ SMERNICA NA AKREDITÁCIU

**APLIKÁCIA ISO/IEC 17021
PRI AUDITOC
INTEGROVANÝCH SYSTÉMOV MANAŽÉRSTVA
(IAF MD 11: 2013)**

MSA–CS/10

Vydanie: 1

Aktualizácia: 1

BRATISLAVA

Marec 2014

Táto metodická smernica je prekladom dokumentu IAF MD 11: 2013 IAF Mandatory Document for the Application of ISO/IEC 17021 for Integrated Management Systems, Issue 1, Version 3.

Spracoval: **Ing. Gabriela Kopínová**

Preskúmal: **Ing. Renáta Kuťková**

Schválil: **Mgr. Martin Senčák**

Účinnosť od: **20.03.2014**

*Nadobudnutím účinnosti tejto MSA končí účinnosť **MSA-CS/10** zo dňa 01.08.2013.*

Táto MSA neprešla jazykovou úpravou.

Metodické smernice na akreditáciu sa nesmú rozmnožovať a kopírovať na účely predaja.

Dostupnosť MSA: <https://www.snas.sk>

Medzinárodné Akreditačné Fórum, a. s. (IAF) uľahčuje obchodovanie a podporuje regulačné orgány riadením celosvetovej dohody o vzájomnom uznávaní medzi akreditačnými orgánmi (AO), aby výsledky vydané orgánmi posudzovania zhody (CAB) akreditovanými členmi IAF boli globálne akceptované.

Akreditácia znižuje riziko pre spoločnosti a ich zákazníkov tým, že im poskytuje záruku, že akreditované CAB sú spôsobilé vykonávať práce, ktoré realizujú v rámci ich rozsahu akreditácie. Od AB, ktorí sú členmi IAF a ich akreditovaných CAB sa vyžaduje, aby dodržiavali príslušné medzinárodné normy a aplikovateľné dokumenty IAF pre dôslednú aplikáciu týchto noriem.

AB, ktoré sú signatármi Multilaterálnej dohody o uznávaní (Multilateral Recognition Arrangement – MLA) IAF, sú pravidelne hodnotené menovanými tímami evaluátorov, aby bola zabezpečená dôvera v prevádzkovanie ich akreditačných programov. Štruktúra a oblasť IAF MLA sú podrobne opísané v IAF PR 4 - Štruktúra IAF MLA a schválené normatívne dokumenty.

IAF MLA je rozčlenená na päť úrovní: Úroveň 1 špecifikuje záväzné kritériá, ktoré sa vzťahujú na všetky AB, ISO/IEC 17011. Kombinácia činnosti(i) Úrovne 2 a zodpovedajúceho(ich) normatívneho(ych) dokumentu(ov) Úrovne 3 sa nazýva hlavná oblasť MLA a kombinácia relevantných normatívnych dokumentov Úrovne 4 (pokiaľ sa dá uplatniť) a Úrovne 5 sa nazýva podoblasť MLA.

- Hlavná oblasť MLA zahŕňa činnosti, ako napr. certifikácia produktov a pridružené záväzné dokumenty, napr. ISO/IEC 17065. Certifikácie vykonané CAB na úrovni hlavnej oblasti sú považované za rovnako spoľahlivé.
- Podoblasť MLA zahŕňa požiadavky posudzovania zhody, napr. ISO 9001 a špecifické požiadavky schémy, tam kde je to použiteľné, napr. ISO/TS 22003. Certifikácie vykonané CAB na úrovni podoblasti sú považované za ekvivalentné.

IAF MLA poskytuje dôveru potrebnú pre akceptáciu výsledkov posudzovania zhody na trhu. Certifikácia vydaná v rámci oblasti IAF MLA orgánom, ktorý je akreditovaný AB, signatárom IAF MLA, môže byť uznaná celosvetovo, čím uľahčuje medzinárodný obchod.

Vydanie č. 1

Schválil: Technický výbor IAF

Schválili: Členovia IAF

Dátum vydania: 16. december 2013

Dátum: 21. august 2012

Dátum: 17. december 2012

Dátum aplikácie: ihneď

Kontaktná osoba pre otázky: Elva Nilsen
tajomník IAF

Kontakt: telefón: +1 (613) 454-8159

Email: secretary@iaf.nu

ÚVOD DO ZÁVÄZNÝCH DOKUMENTOV IAF

Výraz „mal by“ sa v tomto dokumente používa na označenie uznávaných prostriedkov na splnenie požiadaviek normy. Akreditačný orgán (AO) môže tieto požiadavky splniť i ekvivalentným spôsobom. Termín „musí“ sa v tomto dokumente používa v tých ustanoveniach, ktoré sú záväzné vo vzťahu k požiadavkám príslušnej normy.

OBSAH**Strana**

0	ÚVOD	6
1	DEFINÍCIE	6
2	POUŽITIE	7
3	PRVOTNÝ AUDIT A CERTIFIKÁCIA	8
4	DOZOR A RECERTIFIKAČNÉ ČINNOSTI	8
5	POZASTAVENIE, ZÚŽENIE, ZRUŠENIE	9
	PRÍLOHA 1 – REDUKCIA ČASU AUDITU	9

POVINNÝ DOKUMENT NA APLIKÁCIU ISO/IEC 17021 PRI AUDITOCH INTEGROVANÝCH SYSTÉMOV MANAŽÉRSTVA

Tento dokument je záväzný na dôslednú aplikáciu ISO/IEC 17021 certifikačnými orgánmi pri plánovaní a vykonávaní auditov integrovaných systémov manažérstva (IMS).

0 ÚVOD

0.1 Tento dokument stanovuje požiadavky na aplikáciu ISO/IEC 17021 pri plánovaní a vykonávaní auditov IMS a, pokiaľ je to primerané, pri certifikácii systému(ov) manažérstva organizácie podľa dvoch alebo viacerých súborov kritérií/noriem auditu. Naďalej ostávajú v platnosti všetky články ISO/IEC 17021 a tento dokument nepridáva, či nenahrádza, žiadnu z požiadaviek v tejto norme.

0.2 Tento dokument nemusí byť aplikovateľný na sektorovo špecifické normy založené na ISO 9001.

0.3 Musí byť poznamenané, že Príloha na konci tohto dokumentu je taktiež súčasťou požiadaviek a ako taká musí byť chápaná.

1 DEFINÍCIE

Na účely tohto dokumentu platia nasledujúce definície:

1.1 Audit integrovaného systému manažérstva: Audit systému manažérstva organizácie podľa dvoch alebo viacerých súborov kritérií/noriem, vykonávaný v tom istom čase (súčasne).

1.2 Integrovaný systém manažérstva: Jeden systém manažérstva, riadiaci viacero aspektov výkonu organizácie s cieľom splnenia požiadaviek viac ako jednej normy manažérstva na stanovenej úrovni integrácie (1.3). Systém manažérstva môže byť v rozsahu od kombinovaného systému s pridávaním samostatných systémov manažérstva pre každý súbor kritérií/noriem auditu, po integrovaný systém manažérstva, zdieľajúci v jednej systémovej dokumentácii prvky systému manažérstva a zodpovednosti.

1.3 Úroveň integrácie: Úroveň, do ktorej organizácia používa jeden systém manažérstva na riadenie rôznych aspektov výkonu organizácie za účelom splnenia požiadaviek viac ako jednej normy systému manažérstva. Integrácia sa týka systému manažérstva, ktorý je schopný integrovať dokumentáciu, príslušné prvky systému manažérstva a zodpovednosti vo vzťahu k dvom alebo viacerým súborom kritérií/noriem auditu.

Poznámka: Kritériá auditu sú určené na to, aby boli považované za normy systému manažérstva, používané ako základ na hodnotenie zhody a certifikáciu (napríklad ISO 9001, ISO 14001, ISO/IEC 20000, ISO 22000, ISO/IEC 27001, atď.).

2 POUŽITIE

2.1 Certifikačný orgán musí zabezpečiť, aby:

2.1.1 Pri určovaní programu auditu bola braná do úvahy úroveň integrácie systému(ov) manažérstva.

2.1.2 Plány auditu pokrývali všetky oblasti a činnosti aplikovateľné na každú normu/špecifikáciu systému manažérstva, zahrnutú v rozsahu auditu a aby sa nimi zaoberali kompetentní audítori.

2.1.3 Audítorský tím ako celok spĺňal požiadavky na kompetentnosť, stanovené certifikačným orgánom, pre každú technickú oblasť, tak ako je to relevantné pre každú normu/špecifikáciu systému manažérstva, zahrnutú v rozsahu auditu IMS.

2.1.4 Audit bol vedený vedúcim tímu, kompetentným minimálne pre jednu z auditovaných noriem/špecifikácií.

2.1.5 Na vykonanie efektívneho auditu systému manažérstva organizácie podľa noriem/špecifikácií systému manažérstva, zahrnutých v rozsahu auditu, bol vyčlenený dostatočný čas.

2.1.5.1 Na stanovenie času auditu pre audit integrovaného systému manažérstva (IMS), zahŕňajúci dve alebo viac noriem/špecifikácií systému manažérstva, napríklad A + B + C, certifikačný orgán musí:

- a) vypočítať požadovaný čas auditu pre každú normu/špecifikáciu systému manažérstva samostatne (s uplatnením všetkých príslušných faktorov, poskytnutých príslušnými aplikačnými dokumentmi a/alebo pravidlami schémy pre každú normu, napr. IAF MD5, ISO/TS 22003, ISO/IEC 27006);
- b) vypočítať počiatkový údaj T pre trvanie auditu integrovaného systému manažérstva sčítaním jednotlivých častí (napríklad $T = A + B + C$);
- c) upraviť hodnotu počiatkového údaju tak, že zoberie do úvahy faktory, ktoré môžu predĺžiť alebo skrátiť (viď Prílohu 1) čas, potrebný na audit.

Faktory na skrátenie musia zahŕňať, ale neobmedzujú sa na:

- i) Mieru, do akej je systém manažérstva organizácie integrovaný;
- ii) Schopnosť pracovníkov organizácie odpovedať na otázky, týkajúce sa noriem viac ako jedného systému manažérstva a
- iii) Dostupnosť audítora(ov) kompetentných na auditovanie viac ako jednej

normy/specifikácie systému manažérstva.

Faktory na predĺženie musia zahŕňať, ale neobmedzujú sa na:

- i) Komplexnosť auditu IMS v porovnaní s auditmi jednotlivých systémov manažérstva.
- d) informovať klienta, že trvanie auditu IMS na základe deklarovanej úrovne integrácie systému manažérstva organizácie môže podliehať úpravám na základe potvrdenia úrovne integrácie v prvej etape a pri nasledujúcich auditoch.

2.1.5.2 Audit integrovaného systému manažérstva by mohol viesť k predĺženiu času, ale tam, kde je výsledkom skrátenie času, toto skrátenie by nemalo prekročiť 20 % počiatočného údaju T (2.1.5.1.b).

2.1.5.3 Hodnota počiatočného údaju a odôvodnenie predĺženia alebo skrátenia musia byť zdokumentované.

2.2 Pri vypracovávaní programu auditu a plánov auditu integrovaného systému manažérstva musia byť brané do úvahy existujúce dokumenty pre aplikáciu (napríklad Záväzné dokumenty IAF), týkajúce sa auditov noriem/specifikácií systémov manažérstva.

2.3 Auditované musia byť všetky aplikovateľné požiadavky každej normy/specifikácie systému manažérstva, týkajúce sa rozsahu integrovaného systému manažérstva.

2.4 Správy z auditu môžu byť integrované alebo oddelené, s ohľadom na systémy manažérstva, ktoré sú auditované. Každé zistenie uvedené v integrovanej správe musí byť spätne vysledovateľné k aplikovateľnej norme(ám)/specifikácii(ám) systému manažérstva.

2.5 Certifikačný orgán musí zvážiť dopad, aký má nezhoda, zistená v jednej z noriem/specifikácií systému manažérstva na zhodu s normou(ami)/specifikáciou(ami) v druhom systéme manažérstva.

3 PRVOTNÝ AUDIT A CERTIFIKÁCIA

3.1 Žiadosť klienta

Musí obsahovať informáciu týkajúcu sa úrovne integrácie, vrátane úrovne integrácie dokumentov, prvkov systému manažérstva a zodpovedností (viď Príloha 1).

3.2 Prvá etapa auditu

Počas prvej etapy auditu musí audítorský tím potvrdiť úroveň integrácie integrovaného systému manažérstva. Certifikačný orgán musí preveriť a podľa potreby zmeniť dĺžku trvania auditu, stanovenú na základe informácií, poskytnutých vo fáze žiadosti.

4 DOZOR A RECERTIFIKAČNÉ ČINNOSTI

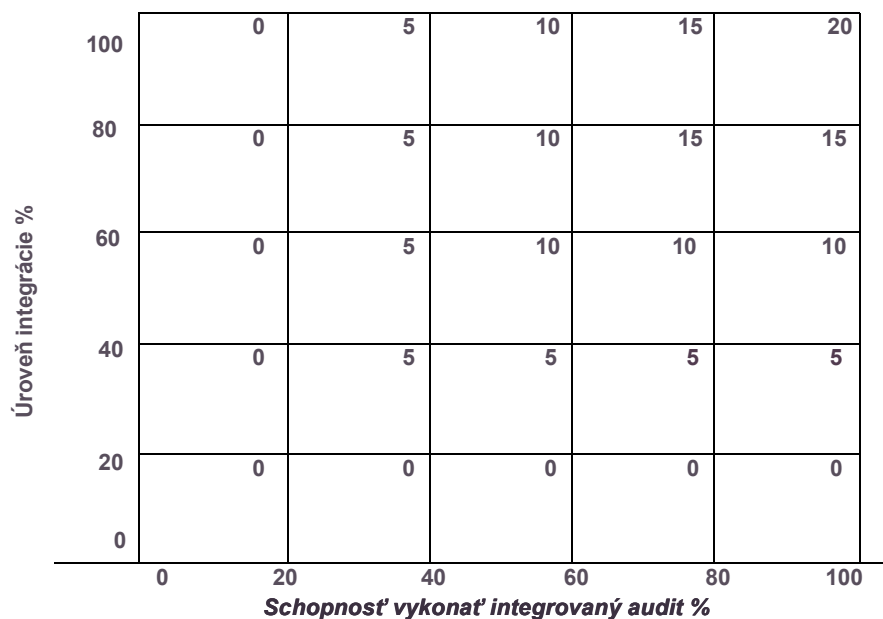
Certifikačný orgán musí potvrdiť, že úroveň integrácie ostáva v priebehu celého certifikačného cyklu nezmenená, na ubezpečenie, že stanovené doby trvania auditu sú stále aplikovateľné.

5 POZASTAVENIE, ZÚŽENIE, ZRUŠENIE

Ak certifikácia podľa jednej alebo viacerých noriem/špecifikácií systému manažérstva podlieha pozastaveniu, zúženiu alebo zrušeniu, certifikačný orgán musí preveriť dopad tejto skutočnosti na certifikáciu podľa ostatných noriem/špecifikácií systému manažérstva.

Koniec záväzného dokumentu IAF – Aplikácia ISO/IEC 17021 pri auditoch integrovaných systémov manažérstva.

PRÍLOHA 1 – REDUKCIA ČASU AUDITU

Obrázok 1: Tento obrázok znázorňuje redukciu (%) trvania integrovaného auditu v zmysle nasledujúcich vzťahov:

Vertikálna os: úroveň integrácie systému manažérstva organizácie (viď dole), ktorá by mala zahŕňať posúdenie schopnosti auditovaného subjektu odpovedať na mnohoaspektové otázky. Systém manažérstva je integrovaný vtedy, keď organizácia používa jeden jediný systém

manažerstva na riadenie rôznych aspektov výkonu organizácie. Je charakterizovaný (ale neobmedzuje sa na):

1. Integrovaný súbor dokumentácie, vrátane pracovných inštrukcií na dobrej úrovni vývoja, ako je primerané;
2. Preskúmania manažmentom, ktoré berú do úvahy celkovú podnikateľskú stratégiu a zámer;
3. Integrovaný prístup k interným auditom;
4. Integrovaný prístup k politike a cieľom;
5. Integrovaný prístup k systémovým procesom;
6. Integrovaný prístup k mechanizmom na zlepšenie, (nápravné a preventívne činnosti; meranie a neustále zlepšovanie); a,
7. Integrovaná podpora vedenia a zodpovednosti.

Certifikačný orgán musí na základe rozsahu, do akého systém manažerstva organizácie spĺňa hore uvedené kritériá, rozhodnúť o percente úrovne integrácie.

Horizontálna os: Rozsah, udávaný ako pomer, ktorý je potrebné vynásobiť koeficientom 100 za účelom dosiahnutia rozsahu, vyjadreného v percentách, do akého sú jednotliví členovia audítorského tímu kvalifikovaní:

$$\frac{100 ((X1 - 1) + (X2 - 1) + (X3 - 1) + (Xn - 1))}{Z(Y - 1)},$$

kde

X1, 2, 3...Xn je počet noriem, na ktoré je audítor kvalifikovaný a ktoré sú relevantné pre rozsah integrovaného auditu;

Y je počet noriem systému manažerstva, ktoré budú zahrnuté v integrovanom audite;

Z je počet audítorov.

Príklad:

Integrovaný audítorský tím troch audítorov, zahŕňajúci tri rôzne normy systému manažerstva. Jeden audítor je kvalifikovaný na všetky tri normy; jeden audítor je kvalifikovaný na dve z noriem a ďalší audítor je kvalifikovaný na jednu normu.

Percento, ktoré je potrebné použiť pre horizontálnu os, je:

$$\frac{100 ((3 - 1) + (2 - 1) + (1 - 1))}{3(3 - 1)} = 50 \%$$

Dostupnosťou kompetentnosti každého audítora na viac ako jeden súbor kritérií/noriem auditu stúpa efektívnosť a do výpočtu možnej redukcie času v hore uvedenom vzorci vstupuje:

1. Čas ušetrený z dôvodu jedného otváracieho a jedného záverečného stretnutia;
2. Čas ušetrený vďaka vypracovávaniu iba jednej integrovanej správy z auditu;
3. Čas ušetrený vďaka optimalizovanej logistike;
4. Čas ušetrený na stretnutiach tímu audítorov; a,
5. Čas ušetrený tým, že spoločné prvky sa auditujú súčasne, napríklad kontrola dokumentov.

Ďalšie informácie:

Pre ďalšie informácie o tomto dokumente alebo o iných dokumentoch IAF, kontaktujte ktoréhokoľvek člena IAF alebo sekretariát IAF.

Kontaktné údaje na členov IAF - pozri webové stránky IAF <http://www.iaf.nu>.

Sekretariát:

Tajomník IAF

Telefón: 1 + (613) 454-8159

E-mail: secretary@iaf.nu

© SNAS 2014